

Аутономија има бројне облике и богату праксу па су и искуства са њом различита, због чега је негде хваљена, а негде и оспоравана и критикована. У неким земљама (нпр. у бившој СФРЈ) аутономија је елемент асиметричности и нестабилности друштвеног и државног уређења земље, док опет неки у њој виде универзалне вредности као G. Konrad, када тврди да су њени захтеви идентични с правом и достојанством људске личности. Аутономија има пре свега политичку суштину, одређује се политички у односу на центар власти једне државе и означава подручје на коме је власт децентрализована и додељена становништву тог подручја. Ово је основни облик аутономије и назива се политичко-територијална или негде (као у бившем СССР-у) национално-територијална аутономија и значи право становништва одређене територије да самостално одлучује о питањима и пословима који се тичу њиховог локалног живота. Поред овог политичког значења и облика, аутономија има теоријски (и у пракси) и друга значења и облике. Тако постоји и културна аутономија мада се она данас ређе помиње и среће у пракси. Она је својевремено била нарочито актуелна у Средњој Европи (у XIX веку) са ширењем процеса националне еманципације поробљених народа од којих су неки истицали и таква права и захтеве који су се тicali њихове културне и националне индивидуализације. Оваква културна аутономија је означавала право тих народа да имају и развијају своју културу и користе свој језик на својој територији и у оквиру установа које сами оснивају и њима управљају. Оваква културна аутономија је изражавала процесе културне (и националне) еманципације и углавном се сводила на постојање школске, просветне, црквене и уопште духовне аутономије и ван тога није излазила нити је обухватала нека друга самоуправна права (економска, политичка и др.).

Један овакав вид аутономије су уживали и Хрвати у оквиру вишенационалне Аустро-Угарске монархије с обзиром на признато службено својство хрватског језика и других права (на симболе: заставу и грб) на територији Хрватске, али је познавала и Белгија чији је Устав из 1831. год. предвиђао постојање три културне заједнице (аутономије): француску, холандску и немачку.

Поред ове културне, постоји и институционална или функционална аутономија која обухвата одређене институције које се баве различитим друштвеним пословима (школством, здравством, културом, привредом и